

fordel også kunne anvendes ved andre universiteter i Norden.

Bogen er et forsøg på at give en samlet redegørelse for og analyse af de nordiske landes historie fra vikingetiden og frem til vore dage. Den er således et alternativ til de mange eksisterende Danmarkshistorier, Norgeshistorier etc., som opererer med nationalstaten som den dominerende analyseenhed.

Såvel idéen med at analysere Norden under ét som forfatterens udførelse af den fremstår meget overbevisende gennem hele fremstillingen. De store ligheder, der lige siden den tidlige middelalder har eksisteret med hensyn til den overordnede politiske, økonomiske og sociale udvikling i Danmark, Norge og Sverige (med Finland), træder tydeligt frem. Undervejs præsenteres læseren for en række af hovednavnene og hovedsynspunkterne i forskningsdiskussionen inden for forskellige centrale problemstillinger. Det gælder f.eks. debatten om årsagerne til og omfanget af den senmiddelalderlige agrarkrise, debatten om Norges stilling i dansketiden og diskussionen om forholdene omkring den finske og den islandske »nations« opståen.

Disse forskningsoversigter, som ikke er placeret i særlige afsnit, men indgår naturligt i hovedteksten sideløbende med skildringen af begivenhedsforløbene og forfatterens egne tolkninger heraf, er med til at gøre bogen velegnet som redskab i universitetsundervisningen.

Ud over at være en fin analyse af Nordens historie kan bogen også betragtes som et udmærket konkret eksempel på anvendelse af komparativ metode, og også af denne grund er den således særdeles anvendelig til undervisningsbrug.

Gennem hele sin analyse anlægger forfatteren en strukturhistorisk tilgangsvinkel til stoffet, og han afslører desuden en særlig forkærlighed for visse del-

emner inden for historien. Således synes bl.a. »kvindehistorie« at have hans særlige interesse, og han vender gang på gang tilbage til dette emne i nogle få linjer, ofte i slutningen af et hovedafsnit og uden sammenhæng med, hvad dette hovedafsnit i øvrigt indeholder.

Hvad angår vægtningen af stoffet, gælder det i øvrigt, at selv om forfatteren er svensk, er hovedvægten i fremstillingen på ingen måde lagt på Sveriges historie. Hvis ét af landene favoriseres, hvad angår den plads, der anvendes på det, er det snarere Danmark.

Antallet af faktuelle fejl er temmelig begrænset. Dog kan det eksempelvis nævnes, at dateringen af det ældste Dannevirke ikke er korrekt. Det samme gælder det angivne tidspunkt for det danske Socialdemokratis stiftelse. For at tage et eksempel fra den moderne historie fremgår det f.eks. heller ikke, at der i de socialdemokratiske ledede regeringer under Poul Nyrup Rasmussen siden 1993 også har deltaget andre partier end Socialdemokratiet.

Nordens historia er imidlertid en udmærket fremstilling, der på fin vis opfylder sit formål, og som med sin nordiske analyseramme henleder opmærksomheden på en række væsentlige perspektiver i forbindelse med vort eget lands og vore nabolandes historier, som ofte går tabt i nationalstatshistorierne.

Lars Hovbakke Sørensen

Jörg-Peter Findeisen: *Schweden. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Geschichte der Länder Skandinaviens.* (Verlag Friedrich Pustet, 1997).

Interessen for historie er stigende i Sverige, og det tog sig i 1993 det udtryk, at man på alle historiske museer fik til opgave at arrangere store udstillinger over temaet: Sveriges historie fra de ældste tider til vore dage. Det blev udgangspunktet for forfatteren, der som gæste-

forelæser besøgte svenske universiteter og nu er æresprofessor ved universitetscentret i Sundsvall. Tidligere har Findeisen, der studerede ved Rostocks universitet og senere blev professor i nyere tids historie ved universitetet i Jena, udgivet bøger om Gustav II Adolf, dronning Kristina og Karl XII. Den bedste del af denne velskrevne, stimulerende og interessevækkende oversigt over Sveriges historie ligger også afgjort netop i nyere tid, som skildres med stor indlevelse. Vasatiden, »stormaktstiden« med Vasaættens ekspansion og reformer inden for forvaltning og militærvæsen samt krigerkongerne fra den pfalziske og skildres indgående og med stor sagkyndighed ligesom »Frihedstidens« parlamentariske tid med »Hatte« og »Huer«. For at give et indtryk af dagligdag og storpolitik citerer forfatteren gode diplomatiske kilder, som ellers ikke plejer at være med i andre oversigter over Sveriges historie, og vi får mange fakta med på vejen.

Som indledning serverer forfatteren en udmærket gennemgang af Sveriges natur og geografiske forudsætninger, ligesom vikingetid og middelalder får en udmærket, men kortfattet præsentation. Vi får også gode oversigter over økonomi og sociale forhold i de forskellige kapitler og en udmærket gennemgang af Sveriges erhverv i 1700-tallet og en god status over forholdene omkring 1800, som kommer efter en levende beskrivelse af den gustavianske tid, som åbenbart har fascineret Findeisen. Desværre har den sidste tredjedel af værket slet ikke samme høje karat som bogens første kapitler. Det er virkelig vanskeligt at få et greb om kronologien og hovedlinien i den historiske udvikling i Bernadotternes Sverige. Det bedste indtryk af kongernes virke og politik får man i oversigten over forholdet til Norge i unionen med Sverige 1814-1905. Det er også svært at få et indblik i

de forskellige politiske partiers fremvækst i 1900-tallet. Sveriges udenrigspolitik og indre forhold under de to verdenskrige bliver meget stedmoderligt behandlet. Visse ting har forfatteren godt greb om og har fremhævet på en udmærket måde som f.eks. »Saltsjöbadsförhandlingerna« 1938, Olof Palmes virke som international fremtoning og samernes udsatte position samt indvandreteres forhold.

Bibliografien over de værker, som har været Findeisens udgangspunkter, virker med få undtagelser i høj grad forældet, ligesom der er en hel del fejl i geografiske betegnelser, personnavne samt i den ellers udmærkede »Zeittafel«. Bogens sigte er i høj grad at stimulere til videre studier af svensk historie og besøg i landet. Dette mål når forfatteren med sin entusiastiske fortællestil og sit engagement.

Michael Linton

Claes Gejrot: *Vadstenadiariet. Latinsk text med översättning och kommentarer*. Kungliga Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia, nr 19. (Gotab, 1996). 548 s.

Vadstenadiariet er et af den svenske middelalders mest særprægede kilder i form af en årbog fra den hellige Birgittas klosterstiftelse i hendes ordens moderkloster i Östergötland. Med begyndelse i 1380'erne har munke nedskrevet de vigtigste begivenheder år for år frem til reformationen satte punktum i og med år 1545. Klosteret var Sveriges intellektuelle centrum med omfattende internationale kontakter og bidrog i høj grad til formidling af såvel åndelige som materielle goder. Notitserne om beboernes og udenforståendes dødsdage kompletteres med en mængde kulturhistorisk meget interessant meddelelser og holdninger i politiske spørgsmål. Af